

Vad händer vid förhör?

målsägande/vittne/annan

De flesta personer kan känna sig stressade av att behöva förhöras av polisen.

Vem får förhöras av polisen då det gäller brott/förundersökning?

I Rättegångsbalkens 23 kap 6 § framgår det att polisen kan förhöra alla som kan tänkas ha uppgifter att lämna avseende ett brott. Det kan vara att du är ett brottsoffer(målsägande), ett vittne eller misstänkt.

Brottsoffer (målsägande)

Som brottsoffer är du oftast den som kan lämna många viktiga uppgifter för att kunna klaras upp brottet. Du kan oftast lämna uppgifter om hur brottet gått till, vad som tillgripets, vad som är skadat och var en gärningsperson ska kunna ha lämnat spår m.m. Det är därför viktigt att om du är drabbad(brottsoffer) funderar på ovanstående och andra tänkbara frågor och gärna antecknar vad du kommer på - så du inte glömmer att meddela polisen dina iakttagelser. Du är en viktig person i en brottsutredning. Som brottsoffer (målsägande) har du flera rättigheter (se målsägandens rättigheter). Har du uppgifter som bör komma till polisen kännedom efter det att du gjort en anmälan ska du kontakta polisen igen och lämna de nya uppgifterna som kan vara avgörande för ärendets vidare handläggning.

Du är som brottsoffer inte skyldig att berätta vad du sett/upplevt för polisen- men då kan sannolikt inte ditt fall kunna komma att klaras upp. Kan även tänka mig att ev. försäkringsbolag blir mindre villiga att lämna ersättning till dig som brottsoffer. Det är viktigt att du berättar sanningen när du är på förhör och även då bara talar om vad **du** sett och hört och även berättar om du hört att någon annan berättat något - så du inte själv påstår att du sett och hört vad någon annan berättat att denne sett och hört. Det är också viktigt att du som brottsoffer inte förstör ev. spår på brottsplatsen och även talar om för polisen var du rört dig m.m.

Den som tar emot uppgifter(anmälan) från dig kan vara en polisman eller en civil utredare vid polisen. Det kan också -då du ringer in en anmälan till polisen - vara särskilt utbildade anmälningsupptagare som arbetar på Polisens Kontaktcenter på olika platser i Sverige som tar emot uppgifterna. Dessa är särskilt utbildade för att ta upp anmälan och uppgifter från målsäganden och anmälare. De håller även i vissa fall förhör via telefon.

När du lämnat uppgifterna till polis/ utredare eller via Polisens Kontaktcenter så kontrolleras anmälan och ev. förhör av en förundersökningsledare som avgör om förundersökning ska inledas och om åtgärder måste vidtas omgående. Då en anmälan är upprättad ska en förundersökning inledas eller kompletteras eller så gör förundersökningsledaren bedömningen att ärendet inte går att utreda med de uppgifter som är lämnade och det inte finns andra uppgifter att hämta in- och fattar då beslut att inte inleda förundersökning vilket medför att inga åtgärder vidtas i ärendet om det inte inkommer nya uppgifter som göra att brottet skulle kunna klaras upp. Kommer nya uppgifter in som gör att brottsutredningen kan drivas vidare beslutar förundersökningsledaren att återuppta ärendet för fortsatt utredning.

Som målsägande kan du också kallas till polisen för kompletterande förhör - Det är viktigt att du kommer till förhöret - kan du inte komma på erbjuden tid ska du alltid kontakta polisen som kallat dig och meddela att du inte kan komma och då kunna komma överens om en annan tid.

Om du känner dig orolig kan du begära att få ha en stödperson närvarande vid förhöret. Det kan vara någon som du litar på och känner dig trygg med. Stödpersonen får inte yttra sig under ett förhör utan bara vara på plats. En stödperson ska godkännas av ärendets förundersökningsledare – så meddela detta innan du ska komma till förhöret så du kan få besked om "stödpersonen" får sitta med. Är brottet av allvarligare art kan ett målsägandebiträde förordnas för dig (se artikel Målsägandens rättigheter)

Vittne/ Annan

Ett vittne som sett ett brott är mycket viktig i en brottsutredning. Det finns också ofta personer som kan lämna uppgifter som gör att det kan klagöra olika personers förehavande runt brottstiden (alibi) eller inte. Personer som kan antas kunna uppgifter som kan leda en förundersökning framåt – kan vara vad som helst- får förhöras av polisen *RB 23:6*. Som vittne/annan under en förundersökning är det viktigt att du berättar sanningen för det måste du göra vid ett vittnesmål i domstolen - vittnesplikt. Ljuger man när man vittnar i domstol kan man bli dömd för mened *BrB 15:1*

Min uppfattning är att det inte är farligt att vittna och att det är mycket viktigt att kunna vittna och få lämna sanningsenliga observationer. Utan det så faller hela vårt rättssamhälle. I vissa fall känner ett vittne att hen inte vågar vittna i domstol. Detta kan ju vara förståligt i vissa fall och då uteslutande om man som vittne är inblandad med den kriminella verksamhet som genomför ett grovt brott. I vissa kriminella gäng hotar och skadar man vittnen som själva ingår i den kriminella verksamheten. Just nu pågår utredningar om möjlighet att få vittna på ett tryggare sätt – anonyma vittnen, kronvittnen m.m. Dock måste det även vara rättssäkert för den misstänkte.

Det är viktigt att du som vittne -så snart som möjligt- försöker skriva ned vad du sett eller hört innan du talar med andra personer om vad du upplevt. Detta för att det bara ska vara de iakttagelser- intryck som du själv upplevt. Det är känt att om du pratar med andra som kanske sett samma händelse så kan andras berättelser påverka din berättelse- även om du inte tror det. Vissa saker som du kanske var osäker på blir "*sanna*" om någon annan säger att det var på ett visst sätt. Om du hört någon berätta något så säg att du hört det från annan.

När du kommer till förhör så bör du ha med dig legitimation för att visa vem du är.

Förhørsledaren presenterar sig och samtalar med dig lite och önskar uppgifter om var du har din adress, var du jobbar m.m.

Vid få tillfällen kan förhørsledaren begära att du ska överlämna din mobiltelefon innan förhöret *RB 23:9§* – för att få tillbaka den efter förhöret avslutats. Polisen kommer inte att kontrollera din telefon utan bara säkerställa så att inte telefonen är uppkopplat mot någon eller att du SMS:ar någon under förhöret. Vissa vittnen kan ju vara i nära kontakt med ev. gärningsman och då kunna lämna information till denne under förhöret. Lämnas inte mobiltelefonen över så kan en polisman söka efter en ev. mobiltelefon som kan förvaras i kläder/väskor m.m.

Sedan förklarar förhørsledaren vad förhöret handlar om och vad hen vill att du ska berätta om.

Förhørsledarens uppgift är att få dig att känna dig trygg och ge dig information om vad saken gäller och vad som förväntas av dig. Förhørsledaren skriver ibland ner förhöret direkt i sin dator- i vissa fall gör förhørsledaren anteckningar under tiden du berättar vad du sett för att sedan sammanfatta dina

lämnade uppgifter som du då får ta del av - i ärenden av allvarig art spelas förhöret in på en digital bandspelare och ibland även genom bildupptagning(video). Vid andra förhör kan förhørsledare-kontinuerligt tala in en sammanfattning på det du berättar i en digital bandspelare - du hör då själv vad förhørsledaren talar in och ska naturligtvis säga till om det blir fel.

När förhørsledaren har fått ta del av alla de uppgifter som du lämnat så ska du möjlighet att få läsa förhöret, få det uppläst eller lyssna på inspelad sammanfattning. Du ska efter detta godkänna förhöret eller lämna erinringar (vad du tycker är fel) - om du tycker något är fel så antecknar förhørsledaren detta – men gör inte ändringar i vad du tidigare sagt under förhöret. Är hela förhöret inspelat och kommer att skrivas ut i sin helhet behöver du inte lyssna på förhöret.

När du godkänt och/eller gjort erinringar som antecknats, avslutas förhöret och tiden antecknas när det är slut.

Som vittne/annan kan du – vid behov -förhöras under 6 timmar sedan måste förhöret avbrytas och kan återupptas tidigast efter 12 timmar. *RB 23:9§*. Naturligtvis har du rätt till pauser och måltider. Om du **kan** misstänkas blir du förhörd som annan.

Du får därefter lämna förhørsrummet/platsen.

I vissa fall kan du direkt på en brottsplats bli anmodad att medfölja till ett förhör. Har du inte särskilda skäl att inte följa med så kan du medtas till förhör om du vägrar *RB 23:8§* - förhöret ska sedan hållas så snart som möjligt. Detta gäller om du finns på brottsplatsen i anslutning till att brottet sker. Är det ett grovt brott kan platsen utvidgas och du kan vara tvungen att följa med till förhör även om du är en bit från själva brottsplatsen.

Om du blir kallad som vittne till polisen ska du komma. Har du förhinder så ska du meddela den polis/polisanställd som kallat dig och då kunna komma överens om en annan tid. Kommer du inte på kallelse så kan förundersökningsledaren fatta beslut att hämta dig till förhör utan föregående kallelse *RB 23:7§*. Du kan då bli hämtad i bostaden eller på arbetsplatsen eller där polisen kan lokalisera dig. Detta gäller dig även om du är vittne, men polisen behöver skäl av särskild vikt för att fatta beslut. Det behövs inte om du är misstänkt.

Om det finns en skäligen misstänkt i det brott där du ska förhöras och den misstänkte är en nära anhörig så behöver du inte lämna uppgifter till polisen – men du får lämna uppgifter. I domstol ska en nära anhörig tillfrågas om hen önskar vittna och kan då yttra sig om detta. Hen behöver inte vittna men får vittna i domstolen om hen vill. *RB 36:3§*.